

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:3, Issue:10
sssjournal.com

pp.1400-1405
ISSN:2587-1587

2017
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 06/11/2017 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 10/12/2017
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 10.12.2017

13. AVRUPA GENÇLİK OLİMPİK KIŞ FESTİVALİ ETKİNLİKLERİNE KATILAN SEYİRCİLERİN SPOR MÜSABAKALARINA KATILIM GÜDÜLERİNİN İNCELENMESİ¹

EXAMINING MOTIVES OF SPECTATORS ATTENDING THE 13TH EUROPEAN YOUTH OLYMPIC WINTER FESTIVAL EVENTS FOR ATTENDING SPORTS COMPETITIONS

Yrd. Doç. Dr. Orcan MIZRAK

Atatürk Üniversitesi, Spor Yöneticiliği Bölümü orcan@atauni.edu.tr, Erzurum / Türkiye

Arş. Gör. Yunus Sinan BİRİCİK

Atatürk Üniversitesi, Spor Yöneticiliği Bölümü sinan.biricik@atauni.edu.tr, Erzurum / Türkiye

Yrd. Doç. Dr. Emre BELLİ

Atatürk Üniversitesi, Spor Yöneticiliği Bölümü emre.belli@atauni.edu.tr, Erzurum / Türkiye

Okt. Davut BUDAK

Atatürk Üniversitesi, Spor Yöneticiliği Bölümü dbudak@atauni.edu.tr, Erzurum / Türkiye

ÖZ

Güdü bireyin kendi iç dünyasından gelen ilgi, araştırma, keşfetme gibi eğilimlerin yanı sıra, çevresel şartlarında etkisiyle şekillenen davranış biçimleridir. Bireyin iç dünyası ile oluşan ya da şekillenen davranışları iç güdülenmeyi oluştururken, çevresel faktörlerden etkilenilip oluşan davranışlar ise dış güdülenme olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda çalışmamızda, Erzurum halkının ev sahipliğini yaptığı 13. Avrupa Gençlik Olimpik Kış Festivaline izleyici olarak katılan bireylerin spor müsabakalarını izlemeye yönelten dışsal güdülerin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada dışsal güdülerin belirlenmesine yönelik veriler elde etmek için; Polat ve Yalçın (2014) tarafından geliştirilen “Spor seyircileri için dışsal güdü ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekte dokuz alt boyutta 34 madde yer almaktadır. Ölçek maddelerinin değerlendirilmesinde 7’li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu curling, buz hokeyi, sürat pateni branşlarında ki final müsabakalarını izleyen 236’sı erkek 47’si kadın olmak üzere toplamda 283 kişi oluşturmuştur. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS programında frekans, bağımsız gruplarda t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA), farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için de Tukey HSD testi yapılmıştır.

Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin dışsal güdülerinin belirlenmesinde tüm alt boyutlarda anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Katılımcıların yaşlarına ilişkin spor müsabakalarını izlemeye yönelik dışsal güdülerini incelendiğinde; sosyal paylaşım, etik değerler, bahis imkânları, oyun bilgisi, kültürel değişim alt boyutlarında 18-30 yaş arası spor seyircilerinin lehine anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Bu sonuca göre; 18-30 yaş arası spor seyircilerinin 31 ve üzeri yaş aralığında olan spor seyircilerine oranla spor müsabakalarını izlemelerinde ki dışsal güdülerinde sosyal paylaşım, etik değerler, bahis imkânları, oyun bilgisi ve kültürel değişimden daha fazla etkilendikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Spor seyircisi, güdü, dışsal güdü

ABSTRACT

Motivation means behavior patterns which are shaped by extrinsic factors to some degree, besides tendencies such as interest, search and discovery. While an individual’s behavior formed or shaped in his/her inner world constitutes intrinsic motivation, behavior patterns affected and formed by extrinsic factors are defined as extrinsic motivation. In this context, in our study it was aimed to determine what motivated extrinsically individuals who attended the 13th European Youth Olympic Winter Festival held in Erzurum as spectators to watch sports competitions. In the study, in order to determine data related to extrinsic motives, “External motivations scale for sports spectators” developed by Polat and Yalçın (2014) was used. The scale consists of 9 factors and 34 items. To evaluate the scale items, a 7-Likert scale

¹ Bu çalışma 15/18 Kasım 2017 tarihinde Antalya’da gerçekleşen 15.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde Sözel Sunum olarak sunulmuştur. (This study has been presented as an oral representation paper 15th. International Sport Sciences Congress in Antalya, Turkey, 15-18 November, 2017).

was used. The sample group of the study was composed of 283 people (236 male and 47 female) who watched the final competitions in the categories of curling, ice hockey and speed skating. To evaluate the data collected, frequency analysis, independent groups T-test and one-way analysis of variance (ANOVA) in SPSS were applied and also to find out from which group the difference arises Tukey HSD test was used.

In determining extrinsic motives of the participants related to gender, significant difference was not attained. When extrinsic motives of the participants related to age were examined, in factors social sharing, ethic values, opportunities for betting, knowledge, and cultural development significant differences in favor of sports spectators aged 18 to 30 years were observed. According to this result, it was seen that compared to sports spectators aged 31 and over, those aged 18 to 30 years were influenced more by the factors of social sharing, ethic values, opportunities for betting, knowledge, and cultural development considering extrinsic motives for watching sports competitions.

Key words: Sports spectator, motive, extrinsic motive

1. GİRİŞ

Toplumsal yaşam içerisinde bireylerin, ilgi, istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için bazı etkinliklere katılım sağladığı bilinmektedir. Bireyler modern hayatın yorucu temposu içerisinde yaşamını sürdürürken, boş zamanlarını bulunduğu çevrede ya da uzağında olan etkinliklere katılım sağlayarak değerlendirmektedir. Bireylerin, katıldığı etkinliklerden bir tanesi de, spor müsabakalarının olduğu festivallerdir. Bu festivallere bireylerin hangi istek, ilgi ve ihtiyaçlarına cevap bulmak niyetiyle katılım sağladıkları da üzerinde durulması gereken önemli konular arasındadır.

Spor müsabakalarının yer aldığı festivallere katılan izleyiciler, modern hayatın yorucu ve rutin işlerinden arta kalan zamanı değerlendirmek, ilgi, ihtiyaç ve heyecan duygularını yerine getirebilmek için pasif şekilde katılım sağlayan kişiler olarak tanımlamak mümkündür. İzleyiciler uzaktan müsabakaları izleyip, oyunculara destek vermekte, kendini festival ortamına kaptırıp, dış dünyadan uzaklaşarak o anı doyasıya yaşamaktadır. Bireylerin böyle festivallere katılım sağlamalarında onlara harekete geçiren kavramın güdü ya da motivasyon olduğu bilinmekte ve bu güdülerin neler olduğunun araştırılması bu çalışmanın temel dayanağı olmaktadır.

Güdü ya da motivasyon, insanın geçmişten günümüze hareket etme isteğiyle aslında ortaya çıkan ve psikoloji biliminde oldukça önemli bir yer tutan kavramdır. Güdülenme son yıllarda ülkemizde çeşitli disiplinlerce kullanılan ve incelenen önemli bir tanım olarak karşımıza çıkmaktadır. Motivasyon kavramı İngilizce’de “motive” hareket anlamına gelen, Latince “movere” sözcüğünden gelmektedir. Kavramın anlamından yola çıkarak güdü ya da motivasyonu harekete geçiren güç olarak tanımlamak mümkün olmaktadır (Altıntaş, 2010:4).

Bireyi harekete geçiren güç olarak tanımlanan güdü, içsel güdülenme ve dışsal güdülenme olarak ikiye ayrılmaktadır. Dışsal güdülenme, bireyin genel anlamda dıştan gelen etkiyle bir davranışta bulunması anlamına gelmektedir. Dışsal güdülenme, bireyde kendiliğinde meydana gelmediği için, karşılığında ödül, ceza, baskı, rica gibi etkilerle şekillenmektedir. Yani pekiştirenlerin olduğu bir güdülenme biçimi olarak tanımlanmaktadır (Shinn,2013,akt:Esentürk,2014:33). İçsel güdülenme ise, bireyin iç dünyasıyla oluşan ya da şekillenen bir güdülenme sürecidir. İçsel güdülenme de herhangi bir etkinliğe katılmada haz duyma, heyecanlanma, başarıya gibi bireyin içten gelen duyguları ön plandadır ve bu duygular onu harekete geçirir (Esentürk,2014:34).

Spor müsabakalarını izleyen spor izleyicilerinin izleme anlamında pasif bireyler olduklarını ama bu izleme edimlerinin yerine getirmek için hangi aktif güdülerle hareket ettikleri önemli bir olgudur. Bireylerin bu güdülerini şu başlıklarla açıklamak olasıdır:

“Sosyalleşme; bireylerin sporu seyretme sebeplerinin birisini sosyal ilişki kurma fırsatı oluşturmaktadır. Çünkü kişi, spor yarışmaları aracılığıyla ailesi ve arkadaşlarıyla birlikte vakit geçirme fırsatı yakalarken aynı zamanda diğer seyircilerle ve katılımcılarla da tanışma olanağı bulacaktır. Rahatlama ve eğlence; bu güdü bireyin ruhsal olarak rahatlamasına ve mutlu olmasına işaret eder. Kişi günlük hayatın temposundan kurtularak dinlenmek ve bir an olsun rahatlamak için spor yarışmalarını seyretme eğilimine girebilirler. Heyecan; bireyin zihinsel olarak uyarılmasını içeren bir güdüyü ifade etmektedir. Spor müsabakasındaki atmosfer, skorun oyun içerisinde sürekli değişme ihtimali ve belirsizliği, rakipler arasındaki rekabet gibi etkenler kişinin spor müsabakasını seyrederken merak duymasına ve heyecan duygusunun oluşmasına sebep olmaktadır.

Estetik; sporun görsel özellikleri ön plana çıkaran bir niteliğinin olması, seyircilerin estetik etkenleri göz önünde bulundurmasını da beraberinde getirmektedir. Birey spor müsabakalarını seyrederken unutulmaz anları, görsel hareketleri ve kusursuz oyun taktiklerini görmek ister. Bu durum ise kişinin spor müsabakalarını seyretmesi için bir sebep olarak karşısına çıkar.

Temsili başarı; özellikle spor taraftarları kendilerini seyrettikleri spor branşının, takımın veya sporcunun bir parçası gibi görürler. Bu düşünce yapısı kişiyi bağlı olduğu takım sporcusu ya da spor branşıyla duygusal olarak

güçlü bir ilişki içerisine sokar. Dolayısıyla kişi kendisini ötüştürdüğü takım veya sporunun başarısını kendi başarısı olarak algılar ve yaşar. Bu ise onun sıkı bir spor seyircisi olmasına sebep olur (Polat,2013:37).

2. YÖNTEM

Bu araştırmanın amacı; 13. Avrupa Gençlik Olimpik Kış Festivaline izleyici olarak katılan bireylerin spor müsabakalarına katılım güdülerinin incelenmesidir.

Araştırmanın evrenini, Erzurum ilinin ev sahipliğini yaptığı 13. Avrupa Gençlik Olimpik Kış Festivali organizasyonu oluştururken; örneklem grubunu ise bu organizasyonda yer alan branşlardan curling, buz hokeyi, sürat pateni branşlarındaki final müsabakalarını izleyen 236'sı erkek 47'si kadın olmak üzere toplamda 283 kişi oluşturmuştur. Araştırmada dışsal güdülerin belirlenmesine yönelik veriler elde etmek için; Polat ve Yalçın (2014) tarafından geliştirilen "Spor seyircileri için dışsal güdü ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekte dokuz alt boyutta 34 madde yer almaktadır. Ölçek maddelerinin değerlendirilmesinde 7'li Likert tipi ölçek kullanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde SPSS programında frekans, bağımsız gruplarda t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA), farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını bulmak için de Tukey HSD testi yapılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo. 3.1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgileri

Cinsiyet	N	%
Erkek	236	83,4
Kadın	47	16,6
Yaş	N	%
18-30	147	51,9
31-45	100	35,3
46 ve üzeri	36	12,7
Öğrenim Durumu	N	%
İlköğretim/Lise	45	15,9
Üniversite	194	68,6
Yüksek Lisans/Doktora	44	15,5
Toplam	283	100

Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin dağılımlarına bakıldığında % 83,4'ünün *erkek*; %16,6'sının *kadın*; yaşlarına ilişkin dağılımlarına bakıldığında %51,9'unun *15-30 yaş arası*, %35,3'ünün *31-45 yaş arası*, %12,7'sinin *46 ve üzeri yaş aralığında oldukları görülmektedir*. Öğrenim durumlarına ilişkin dağılımlara bakıldığında; %15,9'unun *İlköğretim/Lise*, %68,6'sının *Üniversite*, %15,5'inin *Yüksek Lisans veya Doktora* durumunda öğrenci veya mezun oldukları görülmektedir.

Tablo. 3.2. Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Spor Müsabakalarına Katılmalarında ki Dışsal Güdülerin Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	T	P(sig.)
Sosyal Paylaşım	Erkek	236	5,29	1,160	,436	,435
	Kadın	47	5,21	1,242		
Popülerite ve Güncelik	Erkek	236	4,71	1,327	2,440	,103
	Kadın	47	4,18	1,541		
Aile Bağları	Erkek	236	4,29	1,422	-2,350	,835
	Kadın	47	4,83	1,479		
Tanıtım ve Medya Etkisi	Erkek	236	3,92	1,409	-1,224	,813
	Kadın	47	4,20	1,454		
Etik Değerler	Erkek	236	4,27	1,483	-2,370	,312
	Kadın	47	4,82	1,362		
Bahis İmkanları	Erkek	236	1,76	1,233	,917	,077
	Kadın	47	1,59	,924		
Oyun Bilgisi	Erkek	236	5,39	1,279	-2,779	,074
	Kadın	47	5,94	,971		
Kültürel Gelişim	Erkek	236	4,77	1,308	-2,361	,550
	Kadın	47	5,26	1,199		
Estetik Değerler	Erkek	236	5,83	1,057	1,437	,409
	Kadın	47	5,58	1,181		

*: p<0,05

Tablo 3.2. de sosyal paylaşım, popülerite ve güncelik, aile bağları, tanıtım ve medya etkisi, etik değerler, bahis imkanları, oyun bilgisi, kültürel gelişim, estetik değerler açısından cinsiyet değişkeninde ki farklar verilmiştir. Gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilememiştir ($p>0.05$).

Tablo. 3.3. Katılımcıların Yaşlarına İlişkin Spor Müsabakalarına Katılmalarında ki Dışsal Güdülerin Farklılıkların Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Yaş	N	Ortalama	S. Sapma	F	P(sig.)	fark
Sosyal Paylaşım	15-30 yaş arası	147	5,47	1,104	4,546	,011*	1>2,3
	31-45 yaş arası	100	5,11	1,261			
	46 yaş ve üzeri	36	4,94	1,067			
Popülerite ve Güncelik	15-30 yaş arası	147	4,79	1,378	2,681	,070	
	31-45 yaş arası	100	4,38	1,420			
	46 yaş ve üzeri	36	4,63	1,164			
Aile Bağları	15-30 yaş arası	147	4,49	1,404	1,278	,280	
	31-45 yaş arası	100	4,33	1,534			
	46 yaş ve üzeri	36	4,09	1,323			
Tanıtım ve Medya Etkisi	15-30 yaş arası	147	4,01	1,422	1,197	,304	
	31-45 yaş arası	100	4,02	1,458			
	46 yaş ve üzeri	36	3,62	1,272			
Etik Değerler	15-30 yaş arası	147	4,63	1,475	5,476	,005*	1>2
	31-45 yaş arası	100	4,03	1,406			
	46 yaş ve üzeri	36	4,16	1,494			
Bahis İmkanları	15-30 yaş arası	147	2,02	1,433	10,061	,000*	2,3<1
	31-45 yaş arası	100	1,49	,817			
	46 yaş ve üzeri	36	1,25	,393			
Oyun Bilgisi	15-30 yaş arası	147	5,75	1,047	8,270	,000*	1>2,3
	31-45 yaş arası	100	5,27	1,356			
	46 yaş ve üzeri	36	4,97	1,441			
Kültürel Gelişim	15-30 yaş arası	147	5,12	1,208	6,795	,001*	1>2,3
	31-45 yaş arası	100	4,60	1,311			
	46 yaş ve üzeri	36	4,47	1,437			
Estetik Değerler	15-30 yaş arası	147	5,73	1,239	,432	,650	
	31-45 yaş arası	100	5,84	,912			
	46 yaş ve üzeri	36	5,87	,787			

*: $p<0,05$

Veriler incelendiğinde **sosyal paylaşım** ($p=,011$), **etik değerler** ($p=,005$), **bahis imkanları** ($p=,000$), **oyun bilgisi** ($p=,000$), ve **kültürel gelişim** ($p=,001$) alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmıştır ($p<0,05$). Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre; **sosyal paylaşım** alt boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; 15-30 yaş arası bireylerin 31-45 ile 46 yaş ve üzeri bireylere oranla sosyal paylaşım alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir. **Etik değerler** alt boyutunda; 15-30 yaş arası ile 31-45 yaş arası bireyler arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; 15-30 yaş arası bireylerin 31-45 yaş arası bireylere oranla etik değerler alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir. **Bahis bilgisi** alt boyutunda; gruplar arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; 15-30 yaş arası bireylerin 31-45 yaş arası ile 46 ve üzeri yaş aralığına sahip bireylere oranla bahis imkânları alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir. **Oyun bilgisi** alt boyutunda; gruplar arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; yaş aralığı 15-30 olan bireylerin yaş aralığı 31-45 ile 46 ve üzerinde olan bireylere oranla oyun bilgisi alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir.

Kültürel gelişim alt boyutunda ise; yine gruplar arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; Yaşları 15-30 yaş aralığında olan bireylerin, yaşları 31-45 ile 46 ve üzeri yaş aralığında olan bireylere oranla kültürel gelişim alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir.

Tablo. 3.4. Katılımcıların Öğrenim Durumlarına Göre Spor Müsabakalarına Katılmalarında ki Dışsal Güdülerin Farklılıkların Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Öğrenim	N	Ortalama	S. Sapma	F	P(sig.)	fark
Sosyal Paylaşım	İlköğretimLise	45	4,90	1,306	3,319	,038*	2>1
	Üniversite	194	5,38	1,153			
	Lisansüstü	44	5,19	1,042			
Popülerite ve Güncelik	İlköğretimLise	45	4,65	1,374	,141	,868	
	Üniversite	194	4,64	1,396			
	Lisansüstü	44	4,52	1,317			
Aile Bağları	İlköğretimLise	45	3,96	1,274	2,457	,088	
	Üniversite	194	4,44	1,516			
	Lisansüstü	44	4,55	1,200			

Tanıtım ve Medya Etkisi	İlköğretimLise	45	4,11	1,443			
	Üniversite	194	3,97	1,452	,645	,526	
	Lisansüstü	44	3,77	1,242			
Etik Değerler	İlköğretimLise	45	4,01	1,377			
	Üniversite	194	4,54	1,518	5,150	,006*	2>3
	Lisansüstü	44	3,89	1,223			
Bahis İmkanları	İlköğretimLise	45	1,51	,866			
	Üniversite	194	1,84	1,281	2,329	,099	
	Lisansüstü	44	1,51	,981			
Oyun Bilgisi	İlköğretimLise	45	5,11	1,265			
	Üniversite	194	5,60	1,204	3,280	,039*	1<2
	Lisansüstü	44	5,34	1,357			
Kültürel Gelişim	İlköğretimLise	45	4,54	1,358			
	Üniversite	194	4,98	1,298	3,299	,038*	2>1,3
	Lisansüstü	44	4,58	1,185			
Estetik Değerler	İlköğretimLise	45	5,47	1,296			
	Üniversite	194	5,85	1,067	2,279	,104	
	Lisansüstü	44	5,84	,833			

*: p<0,05

Veriler incelendiğinde **sosyal paylaşım** (p=,038), **etik değerler** (p=,006), **oyun bilgisi** (p=,039), ve **kültürel gelişim** (p=,038) alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmıştır (p<0,05). Çoklu karşılaştırma sonuçlarına göre; **sosyal paylaşım** alt boyutunda Üniversite ile İlköğretim/Lise öğrenim durumları arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; Öğrenim durumları üniversite olan bireylerin öğrenim durumları ilköğretim ve lise olan bireylere oranla sosyal paylaşım alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir. **Etik değerler** alt boyutunda; Üniversite ile Lisansüstü öğrenim durumları arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; Öğrenim durumları üniversite olan bireylerin öğrenim durumları lisansüstü olan bireylere oranla etik değerler alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir. **Oyun bilgisi** alt boyutunda; Üniversite ile İlköğretim/lise öğrenim durumları arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; Öğrenim durumları üniversite olan bireylerin öğrenim durumları ilköğretim/lise olan bireylere oranla oyun bilgisi alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir.

Kültürel gelişim alt boyutunda ise; İlköğretim/Lise, Üniversite ve Lisansüstü öğrenim durumları arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; Öğrenim durumları üniversite olan bireylerin öğrenim durumları ilköğretim/lise ile lisansüstü olan bireylere oranla kültürel gelişim alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

13. Avrupa Gençlik Olimpik Kış Festivali ekinliklerine katılan seyircilerin spor müsabakalarına katılım güdülerinin incelenmesine yönelik çalışmamızda şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin spor müsabakalarına izleyici olarak katılmalarındaki dışsal güdülerinde sosyal paylaşım, popülerite ve güncelik, aile bağları, tanıtım ve medya etkisi, etik değerler, bahis imkanları, oyun bilgisi, kültürel gelişim, estetik değerler açısından anlamlı farklılık tespit edilememiştir (p>0.05). Polat (2013), spor seyircilerinin spor müsabakalarını seyretmeye yönelik yaptığı çalışmada; sosyal paylaşım, tanıtım ve medya etkisi, etik değerler ve kültürel gelişim alt boyutlarında anlamlı fark bulamazken, popülerite ve güncelik, bahis imkanları, oyun bilgisi ve estetik değerler alt boyutunda cinsiyetler arasında erkekler lehine anlamlı fark bulmuştur. Aile bağları alt boyutunda ise kadınlar lehine anlamlı fark bulmuştur. Wann ve Waddill (2003) yaptıkları araştırmalarda eğlence, ekonomik, olumlu stress, kaçış, estetik ve kendine güven güdülerinde erkeklerin, aile güdüsünde ise kadınların sürekli bir şekilde daha yüksek ortalama puanlarına sahip olduklarını ortaya koymuşlardır. Aynı şekilde Fink ve Parker (2009), yaptıkları araştırmalarında cinsiyet kaynaklı güdü farklılıklarının olduğunu vurgulamış, bayanların aile ve fiziksel çekicilik güdülerini, erkeklerin ise drama, estetik, fiziksel yetenek ve bilgi güdülerini birbirlerine göre daha fazla ön planda tuttıklarını ortaya koymuştur. Günümüzde futbolun evrensel bir yapıya sahip olup en fazla izlenme oranına bakıldığında bunun erkekler tarafından daha yoğun biçimde seyredildiğini açıkça söyleyebiliriz. Bu yoğunluk erkeklerin kazanma, sosyal kimlik ve bilgi güdülerinin, kadınların ise aile ve sosyal etkileşim güdülerinden daha fazla etkilendiklerini söyleyebiliriz. Katılımcıların yaşlarına ilişkin spor müsabakalarını izlemeye yönelik dışsal güdülerini incelendiğinde; sosyal paylaşım, etik değerler, bahis imkânları, oyun bilgisi, kültürel değişim alt boyutlarında 15-30 yaş arası spor seyircilerinin lehine anlamlı farklılıklara rastlanmıştır. Bu sonuca göre; 15-30 yaş arası spor seyircilerinin 31 ve üzeri yaş aralığında olan spor seyircilerine oranla spor müsabakalarını izlemelerinde ki dışsal güdülerinde sosyal paylaşım, etik değerler, bahis imkânları, oyun bilgisi ve kültürel değişimden daha fazla etkilendikleri görülmüştür. Wann, Schrader ve Wilson (1999) belirli bir bölgede yaşayan spor tüketicileri

üzerine odaklanan çalışmalarında ortaya çıkan negatif korelasyon ilişkisinden bahsederek, bireylerin yaşı azaldıkça spor tüketim güdülerinin arttığını ileri sürmüşlerdir. Salman (2008), yaş aralıklarının genel olarak taraftar motivasyon seviyesi üzerinde etkisinin olduğunu vurgulamış, bu etkinin ise özellikle arkadaşlarla hoş vakit geçirme, başarı ve dram güdülerinde ön plana çıktığını ifade etmiştir. Katılımcıların öğrenim durumlarına ilişkin dışsal güdülerin belirlenmesinde sosyal paylaşım ($p=,038$), etik değerler ($p=,006$), oyun bilgisi ($p=,039$), ve kültürel gelişim ($p=,038$) alt boyutlarında anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Buna göre; öğrenim durumları üniversite olan bireylerin öğrenim durumları ilköğretim ve lise olan bireylere oranla sosyal paylaşım alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir. Etik değerler alt boyutunda; Üniversite ile Lisansüstü öğrenim durumları arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; Öğrenim durumları üniversite olan bireylerin öğrenim durumları lisansüstü olan bireylere oranla etik değerler alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir. Oyun bilgisi alt boyutunda; Üniversite ile İlköğretim/lise öğrenim durumları arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; Öğrenim durumları üniversite olan bireylerin öğrenim durumları ilköğretim/lise olan bireylere oranla oyun bilgisi alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir. Kültürel gelişim alt boyutunda ise; İlköğretim/Lise, Üniversite ve Lisansüstü öğrenim durumları arasında anlamlı farklılıklar vardır. Buna göre; Öğrenim durumları üniversite olan bireylerin öğrenim durumları ilköğretim/lise ile lisansüstü olan bireylere oranla kültürel gelişim alt boyutunda daha fazla dışsal güdülere sahip oldukları görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Polat, E., (2013). Spor Seyircilerinin Spor Müsabakalarını Seyretme Sebeplerinin İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Örneği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Bolu.
- Wann, D. L. ve Waddill, P. J. (2003). Predicting sport fan motivation using anatomical sex and gender role orientation. *North American Journal of Psychology*, 5(3): 485- 498.
- Fink, J. S. ve Parker, H. M. (2009). Spectator motives: why do we watch when our favorite team is not playing?. *Sport Marketing Quarterly*, 18, 210-217.
- Salman, G. G. (2008). Profesyonel Futbol Kulüplerinin Hizmet Kalitesi İle Taraftar Memnuniyeti Ve Taraftar Tipolojileri Arasındaki İlişki. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Wann, D. L., Schrader, M. P. ve Wilson, A. M. (1999). Sport Fan Motivation: Questionnaire Validation, Comparisons By Sport, And Relationship To Athletic Motivation. *Journal Of Sport Behavior*, 22(1): 114 – 129.
- Altıntaş, A., (2010), Sporcuların Hedef Yönelimleri, Algılanan Güdusel İklimleri Ve Algılanan Fiziksel Yeterliklerinin Cinsiyete Ve Deneyim Düzeyine Göre Karşılaştırılması,(yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi: Ankara.
- Esentürk, O. K., (2014).“Lise Düzeyinde Öğrenim Gören Ve Okullararası Spor Müsabakalarına Katılan Sporcu Öğrencilerin Güdülenme Ve Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi”, (yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi: Ankara.
- Polat, E., Yalçın, H.B., (2014). Spor Seyircileri İçin Dışsal Güdü Ölçeği ve Spor Seyircileri İçin İçsel Güdü Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 11(1), 105-127.